

[Úvodní strana](#) / [Služby pro veřejnost](#) / [Rady obyvatelstvu](#)

Rady obyvatelstvu

Evakuace

Evakuace je jedním z neúčinnějších a nejrozšířenějších opatření, která se používají při ochraně obyvatelstva před případnými následky hrozících nebo vzniklých mimořádných událostí nebo krizových situací.

Vysvětlení pojmu, druhy evakuace

Evakuace je jedním z neúčinnějších a nejrozšířenějších opatření, která se používají při ochraně obyvatelstva před případnými následky hrozících nebo vzniklých mimořádných událostí nebo krizových situací. Provádí se zejména na základě předpokladu dlouhodobého nebo zásadního zhoršení životních podmínek vlivem například přírodní katastrofy či průmyslové havárie, a to v době, kdy mimořádná událost nebo krizová situace teprve hrozí, nebo je v počátečních fázích.

Evakuací se zabezpečuje přemístění osob, zvířat, předmětů kulturní hodnoty, technického zařízení, případně strojů a materiálu k zachování nutné výroby a nebezpečných látek z míst ohrožených mimořádnou událostí do míst, která zajišťují pro evakuované obyvatelstvo náhradní ubytování a stravování, pro zvířata ustájení a pro věci uskladnění. Vztahuje se na všechny osoby v místech ohrožených mimořádnou událostí s výjimkou osob, které se budou podílet na záchranných pracích, na řízení evakuace nebo budou vykonávat jinou neodkladnou činnost. Přednostně se plánuje pro děti do 15 let, pacienty ve zdravotnických zařízeních, osoby umístěné v sociálních zařízeních, osoby zdravotně postižené a doprovod výše uvedených osob.

O způsobu provedení evakuace se občané dozvědí z vysílání Českého rozhlasu, České televize, z regionálních médií nebo z místního veřejného rozhlasu. Vše je sice závislé na konkrétní situaci, ale vždy je nutné respektovat nařízený způsob evakuace, aby nedošlo ke zbytečné panice a dopravním problémům.

Evakuace se člení podle velikosti evakuovaného prostoru na:

- objektovou – zahrnuje evakuační opatření pro obyvatele (osoby) z jedné nebo malého počtu budov
- plošnou – zahrnuje evakuační opatření pro obyvatele části nebo celého urbanistického celku nebo většího území.

Podle doby trvání na:

- krátkodobou – evakuační opatření pro obyvatele nevyžadují dlouhodobé opuštění nebezpečného místa, nezabezpečuje se náhradní ubytování, opatření k zajištění nouzového přežití se provádí v omezeném rozsahu (např. deky, teplé nápoje, místo k odpočinku)
- dlouhodobá – evakuační opatření pro obyvatele vyžadují dlouhodobý, více než 24 hodinový pobyt mimo místo trvalého pobytu pro obyvatelstvo, které nemá možnost vlastního náhradního ubytování (např. u příbuzných, na chatě či chalupě). Pro tyto osoby se zabezpečuje nouzové ubytování a v potřebném rozsahu se organizuje zajištění nouzového přežití obyvatelstva k zajištění základních životních potřeb.

Podle způsobu realizace na:

- neřízenou (samovolnou) – obyvatelstvo opouští nebezpečné místo o své vůli s cílem zabezpečit si náhradní ubytování vlastní péčí, v ideálním případě tyto osoby zanechají informaci o samovolné evakuaci pro orgány odpovědné za evakuaci
- řízenou – evakuaci řídí a ovlivňují orgány odpovědné za evakuaci.

Způsob provedení evakuace

Evakuaci je oprávněn nařídit velitel zásahu při záchranných pracích, zaměstnavatel pro svůj objekt, starosta obce v rámci území své obce, starosta obce s rozšířenou působností pro svůj správní obvod obce s rozšířenou působností a hejtman kraje pro část nebo celé území svého kraje. V případě, že se jedná o evakuaci nařízenou, vzniká každému občanovi povinnost uposlechnout výzvy a opustit ohrožený objekt či území. Vždy je třeba se řídit pokyny záchranářů a odpovědných osob.

Zásady opuštění bytu/domu, zabezpečení hospodářských zvířat

Při krátkodobé evakuaci dochází k opuštění obydlí jen na pár hodin, než pomine bezprostřední nebezpečí. Příkladem může být vyhlášení evakuace z důvodu havárie úniku plynu či nebezpečí výbuchu při nálezu nevybuchlé munice. Jedná se o rychlou a neočekávanou evakuaci bez předchozího oznámení.

Před opuštěním bytu či domu při krátkodobé evakuaci nezapomenout:

- uhasit otevřený oheň (svíčky, krb, kamna...)
- vypnout elektrické a plynové spotřebiče (mimo mrazáků a ledniček)
- uzavřít okna
- vzít si doklady a pravidelně užívané léky, brýle a podobné pomůcky
- vhodně se dle ročního období obléknout
- uzamknout byt
- dostavit se na určené místo shromáždění
- řídit se pokyny osob, které evakuaci řídí.

Budou-li se evakuované osoby na tuto krátkou dobu zdržovat u příbuzných nebo známých, sdělí na sebe kontakt evakuačním orgánům. Nikdy se osoby nevrací do již opuštěných a uzavřených prostor.

Dlouhodobá evakuace, která může trvat několik dní, ale i týdnů, bývá vyhlášena nejčastěji z důvodů hrozících povodní. O jejím nařízení budou evakuované osoby informovány několik hodin před jejím zahájením. Z tohoto důvodu sledují vysílání rozhlasu, televize, případně hlášení obecního rozhlasu. Většinu z evakuovaných osob může pomoci s ubytováním rodina, příbuzní a známí, ale může se stát, že i oni budou postiženi mimořádnou událostí a pak nebudou mít možnost ke komu se uchýlit. V těchto případech budou moci využít nouzového ubytování zřízeného v náhradních prostorách, jako jsou ubytovny, základní školy apod. Tyto náhradní prostory zajišťují orgány obce ve spolupráci s hasiči a humanitárními organizacemi. Je proto nutné se vždy dostavit na určené místo shromáždění, kde budou evakuované osoby po provedené evidenci informovány o dalším postupu a přesunu.

Před evakuací z důvodu hrozících povodní je třeba zabezpečit majetek a obydlí. Kromě již výše zmíněných zásad u krátkodobé evakuace je podle okolností třeba:

- připravit si pytle s pískem a utěsnit jimi nízko položené dveře a okna
- utěsnit kanalizační a odpad v nižších patrech (sklep nebo přízemí)
- uklidit či upevnit věci kolem budovy, které by mohla odnést voda
- vynést předměty v domě do vyšších pater
- připravit vozidlo na evakuaci nebo jej odvézt na vyvýšené místo
- uzavřít hlavní uzávěr vody, plynu a elektrické energie
- potraviny s krátkou trvanlivostí vzít s sebou nebo ekologicky zlikvidovat
- před opuštěním obydlí se přesvědčit, že i sousedé vědí o vyhlášení evakuace

- dětem vložit do kapes oděvu cedulku se jménem a kontaktem na rodiče
- vzít si evakuační zavazadlo a nechat vzkaz na dveřích pro evakuační orgány o tom, kdo, kdy a kam se evakuoval s kontaktem na sebe.

Po evakuaci bude postižená oblast uzavřena a střežena proti rabování.

Hospodářské zvířectvo je třeba vypustit do výběhu, zajistit mu přísun vody a dostatek potravy. Pokud je dostatek času, zvířata přepravit do náhradních prostor na bezpečné místo. Informovat příslušné orgány pro případnou další pomoc spojenou se zvířaty.

Domácí mazlíčci při evakuaci

Exotická a ostatní domácí zvířata, která nepotřebují nutně každodenní péči, je třeba zásobit před odchodem krmivem a vodou na delší dobu. Je-li to možné, zajistit jim bezpečný prostor (např. vynesení do vyšších pater, odvozem do náhradních prostor) a ponechat je zavřené doma. Pokud je v krajním případě nezbytné brát domácího mazlíčka (psa nebo kočku) s sebou, přepravovat ho v bezpečné pevné přenosné schránce. Majitel je povinen zvířeti zajistit dostatek potravy a vody, případně další potřebné vybavení a je také zodpovědný za jeho chování.

Evakuační zavazadlo

V místech nouzového ubytování může evakuovaná osoba zůstat několik dní i týdnů. Je proto třeba mít s sebou sbalené potřebné osobní věci. Jako evakuační zavazadlo je vhodné použít batoh, cestovní tašku nebo kufr, označit ho svým jménem a adresou. Evakuační zavazadlo by mělo zejména obsahovat:

- základní trvanlivé potraviny, nejlépe v konzervách, balený chléb a pitnou vodu na 1 – 3 dny
- předměty denní potřeby, jídelní misku a příbor
- osobní doklady, peníze, pojistné smlouvy a cennosti
- mobilní telefon s nabíječkou nebo přenosné rádio s rezervními bateriemi
- toaletní a hygienické potřeby
- pravidelně užívané léky, svítilnu a náhradní baterie
- náhradní prádlo, oděv, obuv, pláštěnku, spací pytel nebo přikrývku
- kapesní nůž, zápalky, šití a další drobnosti.

Místo shromažďování, evakuační středisko, přijímací středisko

Za organizaci evakuace obyvatelstva v obci odpovídá starosta obce, který ji organizuje v dohodě s velitelem zásahu a s HZS kraje, organizuje činnost obce v podmínkách nouzového přežití obyvatelstva obce.

Při přípravě evakuace se musí stanovit:

a) **evakuační zóna**, která vymezuje území ohrožené mimořádnou událostí nebo krizovou situací, ze kterého je nutné provést evakuaci obyvatelstva

b) **uzávěra**, místo řízeného vstupu a výstupu do a z evakuační zóny; bývá zpravidla umístěna na přístupové komunikaci tak, aby se zabránilo vstupu nepovolaných osob do evakuační zóny

c) **evakuační trasa**, kterou je předem připravená nebo na základě aktuální situace určená trasa k provedení evakuace z evakuační zóny, konec evakuační trasy je v evakuačním středisku. Na evakuační trase mohou být kontrolní body, které usměrňují dopravu a průběh evakuace

d) **místo shromažďování**, kterým je místo, kde se soustřeďují evakuované osoby uvnitř nebo vně evakuační zóny, a odkud je zajištěno přemístění evakuovaných osob mimo evakuační zónu do

evakuačních středisek; je výchozím bodem na evakuační trase. V některých případech může být místo shromažďování totožné s evakuačním střediskem

e) **evakuační středisko** je místo či zařízení, kde jsou shromažďovány evakuované osoby, je cílovým bodem evakuace. Evakuační středisko je současně výchozím bodem k přemístění evakuovaných osob do míst nouzového ubytování, v některých případech může být evakuační středisko místem nouzového ubytování

f) **přijímací středisko** je místo či zařízení, které zajišťuje příjem evakuovaných osob, jejich přerozdělení do určených cílových míst nouzového ubytování, první zdravotnickou pomoc a informování jak evakuovaných osob, tak orgánů veřejné správy. V některých případech může být přijímací středisko místem nouzového ubytování

g) **místo nouzové ubytování**, kterým jsou náhradní ubytovací kapacity pro evakuované obyvatelstvo vybudované v prostorách, které běžně neslouží pro ubytování.

mezinárodně platný rozeznávací znak civilní ochrany

Místo shromažďování, evakuační středisko a přijímací středisko jsou zřetelně označené nápisem, případně mezinárodně platným rozeznávacím znakem civilní ochrany.

Tato střediska se zřizují zejména v předem vytipovaném objektu, který musí:

- a) mít dostatečný prostor pro shromáždění předpokládaného počtu evakuovaných osob
- b) disponovat hygienickým zařízením (WC, koupelny popř. umývárny)
- c) být vybaven ubytovacím materiálem nebo tento materiál neprodleně doplnit ze zásob pro humanitární pomoc pokud slouží k nouzovému ubytování
- d) splňovat základní hygienické podmínky
- e) poskytovat ochranu evakuovaným s ohledem na počasí a roční období.

A na závěr několik rad z praxe, kterými je vhodné se řídit:

- nepodceňovat vzniklou situaci, neriskovat svůj život
- nejednat ukvapeně, nezmatkovat, zachovat klid a rozvahu
- nerozšiřovat neověřené a poplašné zprávy
- informace získávat výhradně z oficiálních zdrojů a ty respektovat
- majetek zachraňovat jen tehdy, pokud není ohrožen život a zdraví, nepřeceňovat své síly
- zbytečně netelefonovat, telefonní síť bude nejspíš přetížena
- nezapomenout doklady, brýle a léky
- pomáhat blízkým, nemohoucím, seniorům a dětem.

© 2026 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena